

РЕШЕНИЕ

№ 298

гр. Пловдив, 09.03.2023 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

ОКРЪЖЕН СЪД – ПЛОВДИВ, VI СЪСТАВ, в публично заседание на двадесет и първи февруари през две хиляди двадесет и трета година в следния състав:

Председател: Величка П. Белева

Членове: Надежда Н. Дзивкова Рашкова
Виделина Ст. Куршумова
Стойчева

при участието на секретаря Тодорка Г. Мавродиева
като разгледа докладваното от Надежда Н. Дзивкова Рашкова Въззивно гражданско дело № 20225300502859 по описа за 2022 година

Производството е по реда на чл.258, ал.1 от ГПК.

Постъпила е въззивна жалба от „О.т.“ ЕООД против Решение № 275/07.08.2022г., пост. по гр.д.№ 771/2021, КРС, в частта, в която жалбоподателят е осъден на осн. чл. 91, ал.1 от ЗТ да заплати на П. Д. Л. и П. Н. Л., на всеки от тях сумата по 3 471,60лв. – легова равностойност на 1775евро, представляваща намаление на цената за времето, през което е имало несъответствие на предоставените услуги с договор за туристическия пакет № *** от *** г., ведно със законната лихва върху тази сума, считано от датата на подаване на исковата молба – 19.05.2021 г. до окончателното ѝ изплащане, ведно с разноси.

Жалбоподателят „О.т.“ ЕООД е обжалвал изцяло решението с мотиви, че същото е неправилно, постановено в противоречие на материалния и процесуалния закони. Развива доводи, че съдът не е посочил в какво се изразява приетото от него несъответствие / неизпълнение или неточно изпълнение по смисъла на §1, т.68е от ДР на ЗТ. Счита, че този въпрос е от значение не само за доказване на съответния състав от нормата, но и за евентуалното определяне на намалението в цената. Твърди се и че едва с решението съдът е посочил, че се касае за иск с пр. осн.чл.91, ал.2 от ЗТ, като в

мотивите е приел, че е налице хипотезата на чл.90, ал.7 от ЗТ. В същото време в изложението на исковата молба липсва посочване на факти, обосноваващи хипотезата на ал. 7. В доклада по делото също не е посочено, че се твърди осъществяване на хипотезата на чл.90, ал.7 от ЗТ, респ. не е разпределяна доказателствена тежест. Неправилно били определени и обстоятелствата, от които произтичат претендираните права и възражения. Поддържа, че правилото на чл.90, ал.7 от ЗТ предвижда твърдение и доказване за неизпълнение на значителна част от туристическите услуги. В случая пакетът на ищците е включвал 3 нощувки в Ушуая и 9 нощувки в Буенос Айрес, Игуасу и Рио де Жанейро. При използвани 6 нощувки, счита че не става ясно защо се приема, че е налице неизпълнение на значителна част от договорените услуги. Сочи и че остатъкът от договорения пакет не е осъществен поради настъпилата извънредна епидемиологична обстановка. Поддържа, че в случая следва да намери приложение нормата на чл.91, ал.3, т.3 от ЗТ поради факта, че липсата на съответствие се дължи на непреодолими и извънредни обстоятелства. Счита, че нормата на чл.90, ал.11 от ЗТ е неприложима когато изпълнението не може да продължи поради непреодолими и извънредни обстоятелства. Отделно от това сочи, че изводът на съда за приложение на сочената норма е неправилен, т.к. тя има действие само ако договорът не е прекратен. В случая обаче това не е така. Изпълнението е било прекратено на 16.03.2020г поради обявената пандемия. Поддържа, че след като операторът не може да отстрани несъответствието между предлаганите услуги и договореното по обективни причини, то е без значение дали несъответствието е значително или не. Сочи, че непреодолимата сила не води до неизпълнение или неточно изпълнение, а до обективна невъзможност за изпълнение – чл.81 от ЗЗД. В тези случаи не може да се търси виновно неизпълнение или неточно изпълнение. Счита и че съдът неправилно е подходил при намалението на цената, като не е взел предвид всички обстоятелства по случая, както и че е определил намалението като е взел пропорционалното неизпълнение на програмата. Не е съобразил, обаче, че изпълнението на част от услугите е станало правно невъзможно, поради наложените в страната ограничения. В този смисъл счита, че трябва да се отчете причината за неизпълнението и липсата на вина, както и възможността той да си възстанови средствата. Сочи, че по делото са представени доказателства за сумите, които е успял да си възстанови от своите контрагенти. Счита, че дължимата сума е 450лв. на човек, т.к. именно в този размер са му възстановени сумите, които е платил на местните доставчици на услуги. Моли за отмяна на обжалваното решение и постановяване на ново, с което се отхвърли предявения иск. Претендира разноски. Прави евентуално възражение за прекомерност на разноските на ответната страна.

Въззиваемите страни П. Д. Л. и П. Н. Л. не са подали отговор на въззивната жалба. В производството поддържат неоснователност на жалбата.

Жалбата е подадена в срока по чл.259 от ГПК, изхожда от легитимирано лице –

ответник, останал недоволен от постановеното решение, откъм съдържание е редовна, подадена е в срок, поради което и се явява допустима.

Съдът, след като обсъди събраните по делото доказателства поотделно и в съвкупност, намери за установено следното :

Съгл. нормата на чл.269 от ГПК въззивният съд се произнася служебно само по въпроса относно валидността и допустимостта в обжалваната част на постановеното решение. Правилността на решението се проверява с оглед наведените доводи във въззивната жалба.

По отношение на валидността и допустимостта на постановеното решение, съдът намира, че същото е постановено от родово и местно компетентен съд, по иск, който му е подсъден, произнесъл се е в законен състав, поради което същото се явява валидно и допустимо.

По отношение на правилността на решението, с оглед наведените оплаквания, съдът намира следното :

За да постанови обжалваното решение първоинстанционният съд е приел, че по делото се доказва между страните да е възникнало облигационно правоотношение по договор за предоставяне на туристически услуги, че е започнало изпълнение на договора, като поради обявяване на световна пандемия COVID 19 е преустановено изпълнението на договора и е прекъсната екскурзията на ищите, като туроператорът е организирал връщането им в България. С оглед на тази фактическа обстановка е приел, че приложение следва на намери нормата на чл.91 от ЗТ и туристите имат право на намаление на цената с оглед времето, през което е имало несъответствие с уговореното. Приел е и че не е възможно да се определи стойността на неползваните услуги, при което е счел, че доколкото искът се доказва по основание, размерът следва да се определи от съда, при съпоставяне на времето на изпълнение с времето на неизпълнение. Използвайки това съотношение по отношение на общата цена на услугата, е определил с колко същата следва да се намали и е присъдил процесните суми.

Пред настоящата инстанция страните не спорят по установените от първоинстанционния съд факти, свързани в възникване и изпълнение на договорните отношения между тях. Отнесеният пред настоящата инстанция спор е правен и касае въпросите дължи ли се намаление на цената , предвид факта, че неизпълнението на договора е резултат от обявяването на световна пандемия и респ. какъв е дължимият размер на намалената цена на услугата.

Правната регламентация на този иск е основана в нормата на чл.91, ал.1 от ЗТ, а именно право на пътуващия да получи подходящо намаление на цената за времето, през което е имало несъответствие на предоставените услуги с договора за туристическия пакет, освен ако туроператорът докаже, че липсата на съответствие се

дължи на пътуващия. Отделно от това намаление в цената, съгл. ал. 2, пътуващия има право на обезщетение за всички имуществени и неимуществени вреди, претърпени в резултат на това несъответствие. Регламентирани са и хипотезите на дължимост, респ. освобождаване от отговорност за вреди. Следователно законодателят е предвидил различни права на пътуващия, като от една страна той има право във всички случаи на несъответствие да получи намаление на заплатената цена на туристическия пакет, с изключение на случаите на негово виновно поведение, а от друга страна – да претендира и обезщетения за вреди в определени случаи. Процесният иск е само за намаление на цената на заплатения туристически пакет поради неизпълнение на договорената туристическа програма в пълния ѝ обем. В елементите на хипотезиса на правната норма не е предвидено като условие за упражняване на това право, изследването на причините за несъответствието, респ. дали то се дължи на обективни причини или е по вина на туроператора. Не е предвидено и да се изследва дали туроператорът е получил връщане на цената от своите партньори, с които е договарял за изпълнение на туристическата програма или не. Поради това оплакванията във въззивната жалба, касаещи твърденията, че изпълнението на процесните два договора за туристически програми е прекратено по обективни причини – обявяване на световна пандемия, както и че местните партньорски фирми не са възстановили в пълен обем заплатеното, нямат никакво отношение към предявените искове.

В същата насока е и даденото разрешение на спорния въпрос в Решение по дело C-396/21, СЕС, в което изрично е проведено разграничение между правото да се иска намаление на цената в случаи на несъответствие и хипотезите на претенциите на обезщетения за вреди, според Директива 2015/2302, касаеща правата на пътуващите /§31 от решението/. В същото решение СЕС е постановил, че пътуващия има право на намаление на цената в случаите на липса на съответствие на туристическите услуги, когато това се дължи на ограничения, наложени в мястото на неговата дестинация с оглед борбата срещу разпространението на инфекциозно заболяване, като това намаление трябва да се преценява с оглед включените в туристическия пакет услуги и да отговаря на стойността на услугите, във връзка с които е била установена липсата на съответствие.

При така посочената нормативна рамка и тълкуване, следва да се приеме, че в настоящия случай се дължи намаление на цената, заплатена от двамата ищци за туристическа програма, която е била прекратена поради обявяване на извънредни мерки за борба с COVID 19 в мястото на пребиваването им. Както вече бе отбелязано, безспорно е сключването на договор за туристически услуги между страните, започване на изпълнение на туристическата програма и преждевременното ѝ прекратяване поради обявяване на пандемия, т.е. пълно неизпълнение на договореното за определен период от време – 15.03.2020г. до 22.03.2020г. Следователно ишците, като страни по договора за туристически услуги имат право на намаление на

заплатената от тях цена, съгл. чл.91 от ЗН, като това намаление следва да е подходящо. Съгл. разясненията на СЕС това намаление трябва да съответства на стойността на неползваните услуги. Така предявените искове се явяват доказани по основание. Досежно размера е необходимо да се установи стойността на неползваните услуги. Именно в тази връзка е и следващото основно оплакване във въззивната жалба.

От договора за туристически пакет, се установява, че П. и П. Л. са заплатили , всеки от тях, сумата от по 4323 евро за екскурзия до Бразилия, Аржентина, водопадите Игуасу, Уругвай и Парагвай за периода 08.03.20г.-22.03.20г./ съгл. втория договор от ***г./, като са включени и допълнителни екскурзии – танго вечер общо 230евро, ранчо Санта Сузана – 266евро, самба шоу – 230евро. Така общата цена на договореното е 9372 евро или 18330лв.

Според предварителната полетна информация са осъществени следните полети – 08-09.03.20г. – С. – Ушуая; 12.03.20г.-Ушуая-Буенос Айрес. Следващите полети не са осъществени, като при организираното спешно прибиране до България на 16.03.20г. Буенос Айрес-С., през Франкфурт, премаршрутирането било за сметка на туроператора. Следователно при определяне на намалението следва да се отчетат осъществените полети, включително последния, без премаршрутирането. На следващо място трябва да се отчетат осъществените екскурзии по допълнителната програма, извън туристическия пакет – осъществени са танго вечерта и посещение на ранчото. Не е осъществено посещението на самба шоуто, което е на стойност 115евро на човек. По отношение на настаняванията е необходимо да се установят стойността на съответните нощувки с изхранване, както и сухопътните трансфери.

За установяване на всички тези данни за цени е допусната и приета ССЕ с в.л. Р. М.. Въпреки оспорванията от страна на ищците, те не са поискали събиране на други доказателства, поради което тази експертиза остава единственото доказателство относно стойностите на отделните туристически услуги, което не е опровергано по никакъв начин. Експертът, въпреки справките по счетоводството на дружеството туроператор, които са и посочени в заключението, не успява да даде отговор относно стойността на всички ползвани услуги. Установил е единствено стойността на самолетния трансфер С. – Буенос Айрес –бизнес класа / според заявеното в пакета/ – 2х2980лв.-5960лв.; Буенос Айрес-Ушуая / двупосочен/ – 2х358лв.-715лв.; 3 нощувки в Ушуая – 2х230евро- 460 евро -900лв.; трансфер в Ушуая - - 2х197лв.- 394лв.; посещение в национален парк Ушуая – 2х420 евро- 840 евро-1642лв. или общо до завръщането в Буенос Айрес – 9611лв. общо за двамата ищци. В тази сума не е включена печалбата на туроператора за организиране на екскурзията. Експертизата не се ангажира с остойностяване на туристическите услуги ползвани след датата на реалното им изпълнение – 15.03.2020г. Прави впечатление и факта, че не се установяват по стойност и самолетните билети за връщането до С., като е посочена

единствено допълнително платената сума за сметка на туроператора. Посочени са стойности на нощувки и платени екскурзии, трансфери и екскурзоводско обслужване към местни агенции, но се подчертава, че тези суми не съставляват реалната стойност на туристическия пакет по вече посочените причини. При това положение, съдът намира, че за да се доближи максимално до реалната стойност на неползваните туристически услуги от двамата ищци, следва от общо заплатената от тях сума, да се издавят доказаните като ползвани суми за периода 08.03.2020-11.03.2020г., а остатъкът да се разпредели пропорционално между дните на предоставяне на туристическа услуга и дните на несъответствие. Така от общо заплатената от двамата сума следва да се извади сумата от 9611лв. за допълнително договорения тур от 08-11.03.2020г., включваща и самолетните билети за отиване, като и сумата за двете проведени допълнителни мероприятия – танго шоу и екскурзия до ранчото – общо 496 евро или 970лв.. Така от общо заплатените сума от 18330лв. следва да се извади сумата от 10581лв. /9611+ 970лв./. Остатъкът от 7749лв. трябва да се разпредели между дните на ползвани туристически услуги от времето на започване на основния пакет – 12.03 - 14.03. и дните на неползвани туристически услуги – 15.03-21.03. , т.е. в съотношение 3 към 7. Този начин на определяне на дължимото намаление на цената се избира от съда, доколкото не е възможно и посредством специалните знания на експерта, изготвил ССЕ по делото, да се определи реалната стойност на неползваните туристически услуги. Съгл. чл.162 от ГПК съдът има право на преценка в случаите, в които искът е доказан по основание / както в настоящия случай/, но размерът не може да бъде установен със сигурност. В случая това не може да бъде сторено дори с помощта на вещо лице. Този начин на разпределение, според съда, максимално се доближава до реалната стойност на туристическите услуги, макар и да е ясно, че не е съвсем точен - напр. самолетните билети за връщане са ползвани и следва да се приспадат от тази цена изцяло, но това е невъзможно поради липсата на данни за стойността им. Ето защо следва да се приеме, че за трите дни ползвани туристически услуги /12-14.03., които са извън първоначалния период, за който стойностите са установени/ се полагат общо 2325лв., а за седем дни/15-21.03/, в които не е осъществена туристическата програма се полагат общо 5424лв. Така за всеки от ишците се полага намаление в цената на уговорения туристически пакет от 2712лв. За тези суми следва да бъдат уважени предявените искове.

Първоинстанционното решение е правилно в своите правни изводи , но в него е избран погрешен подход на определяне на дължимото намаление в цената – на цялата екскурзия, без да се отчете, че за част от нея е възможно да се приспадат ползваните туристически услуги, които са установени по размер. Ето защо в частта, в която исковете са уважени над установения размер до присъдения от 3471,60лв. решението като неправилно следва да бъде отменено. В останалата част същото следва да бъде потвърдено.

По разноските

На осн. чл.78 от ГПК жалбоподателят има право на разноси съобразно уважената част от жалбата. Ето защо въззиваемите страни следва да бъдат осъдени да заплатят 234,82лв. общо, разноси за въззивното производство, включващи адвокатско възнаграждение и платена ДТ, определени по съразмерност между обжалваната и уважената част.

На осн. чл.38 от ЗА жалбоподателят следва да заплати на одв. Л. Д. сумата от 739лв., определена по съразмерност на отхвърлената част от жалбата, за осъществуно процесуално представителство на П. и П. Л. във въззивното производство.

Следва да бъдат коригирани и присъдените разноси в първоинстанционното решение, съобразно уважената част от иска. В полза на П. и П. Л. са присъдени общо 340лв. разноси, като същите следва да бъдат редуцирани до 265,62лв.. В полза на адв. Д. са присъдени 946,02лв. , като тази сума следва да бъде редуцирана до 739лв.

С оглед на изложеното съдът

РЕШИ:

ОТМЕНЯ Решение № 275/07.08.2022г., пост. по гр.д.№ 771/2021, КРС, в частта, в която „О.т.“ ЕООД, ЕИК ***, е осъдено на осн. чл. 91, ал.1 от ЗТ да заплати на П. Д. Л., ЕГН ***** и П. Н. Л., ЕГН *****, на всеки от тях сумата над 2712лв. до присъдените по 3 471,60лв., представляваща намаление на цената за времето, през което е имало несъответствие на предоставените услуги с договор за туристическия пакет № *** от *** г., ведно със законната лихва върху тази сума, считано от датата на подаване на исковата молба – 19.05.2021 г. до окончателното ѝ изплащане, ведно с разноси над общо 265,62лв. до присъдените 340лв., както и в частта, в която „О.т.“ ЕООД, ЕИК ***, е осъдено да заплати на адв. Л. В. Д., от С. адвокатска колегия, с личен № ***, адвокатско възнаграждение над 739лв. до присъденото такова от 946,02лв., определено на осн. чл.38 от ЗА, за осъществена безплатна правна помощ на ищите П. Д. Л., ЕГН ***** и П. Н. Л., ЕГН ***** в първоинстанционното производство, като вместо това ПОСТАНОВЯВА :

ОТХВЪРЛЯ предявления от П. Д. Л., ЕГН ***** и П. Н. Л., ЕГН ***** против „О.т.“ ЕООД, ЕИК ***, иск за осъждане на дружеството да заплати на всеки от тях осн. чл. 91, ал.1 от ЗТ, сумата над 2712лв. до 3 471,60лв., представляваща намаление на цената за времето, през което е имало несъответствие на предоставените услуги с договор за туристическия пакет № *** от *** г., ведно със законната лихва върху тази сума, считано от датата на подаване на исковата молба – 19.05.2021 г. до окончателното ѝ изплащане.

ПОВЪРЖДАВА Решение № 275/07.08.2022г., пост. по гр.д.№ 771/2021, КРС в

останалата обжалвана част.

В необжалваната част решението е влязло в законна сила.

ОСЪЖДА „О.Т.“ ЕООД, ЕИК ***, да заплати на адв. Л. В. Д., от С. адвокатска колегия, с личен № ***, адвокатско възнаграждение от 739лв., определено на осн. чл.38 от ЗА, за осъществена безплатна правна помощ на ищите П. Д. Л., ЕГН ***** и П. Н. Л., ЕГН ***** във въззивното производство.

ОСЪЖДА П. Д. Л., ЕГН ***** и П. Н. Л., ЕГН *****, да заплатят на „О.Т.“ ЕООД, ЕИК ***, сумата от 234,82лв. общо, разноси за въззивното производство.

Решението е окончателно и не подлежи на обжалване.

Председател: _____

Членове:

1. _____

2. _____